

Exekuce a doručování

Ve vztahu k doručování exekučního příkazu není náhradní doručení (ani v případě, že je exekuční příkaz doručován do vlastních rukou) vyloučeno a to ani tehdy, je-li tímto způsobem prostřednictvím procesního právního jednání doručován hmotněprávní projev vůle. Skutečnost, že exekuční příkaz obsahuje i hmotněprávní institut na způsobu doručování exekučního příkazu ničeho nemění.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 20 Cdo 4016/2017, ze dne 1.11.2017)

Nejvyšší soud rozhodl v exekuční věci oprávněného J. V., s místem podnikání v S., zastoupeného Mgr. M.V., advokátkou se sídlem v P., proti povinnému J. M., D., , za účasti poddlužnice TIKO Design s. r. o., se sídlem v P., zastoupené Mgr. P.B., advokátem se sídlem v P., pro 193 014,50 Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v České Lípě pod sp. zn. 16 EXE 4982/2010, o dovolání poddlužnice proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočky v Liberci ze dne 28. března 2017, č. j. 30 Co 67/2016-115, tak, že dovolání poddlužnice se zamítá.

Z odůvodnění :

Okresní soud v České Lípě usnesením ze dne 25. září 2010, č. j. 16 EXE 4982/2010-14, nařídil na majetek povinného exekuci k vymožení pohledávky oprávněného ve výši 193 014,50 Kč s poplatkem z prodlení 0,03% ode dne 1. prosince 2008 do zaplacení, pro náklady předcházejícího řízení ve výši 49 440 Kč a pro náklady exekuce, které budou v průběhu řízení stanoveny, provedením exekuce pověřil soudního exekutora JUDr. O.M., Exekutorský úřad Litoměřice (dále jen „soudní exekutor“).

Soudní exekutor exekučním příkazem ze dne 4. května 2015, č. j. 124 EX 6096/10-86, mimo jiné rozhodl o způsobu provedení exekuce příkázáním jiné peněžité pohledávky, kterou má povinný za svým dlužníkem, jímž jen A. K., insolvenční správce úpadce Římskokatolické farnosti Trmice, se sídlem v Trmicích, (dále jen „úpadce“), a to z titulu pohledávky přihlášené povinným do insolvenčního řízení vedeného proti úpadci u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. KSUL 71 INS 7539/2010 (dále též „insolvenční řízení“), jakož i dílčích pohledávek z téhož právního důvodu, které budou povinnému v budoucnu vznikat, a dále se dovolal neplatnosti právního jednání a to smlouvy o postoupení pohledávek uzavřené mezi povinným a dovolatelkou ze dne 8. února 2013, kterou byla postoupena pohledávka přihlášená povinným do výše specifikovaného insolvenčního řízení.

Soudní exekutor exekučním příkazem ze dne 5. května 2015, č. j. 124 EX 6096/10-87, mimo jiné rozhodl o způsobu provedení exekuce příkázáním jiné peněžité pohledávky, kterou má povinný za svým dlužníkem, jímž je dovolatelka, a to z důvodu pohledávky bezdůvodného obohacení, které vzniklo z plnění přijatého v rámci insolvenčního řízení vedeného proti úpadci, na základě přihlášené pohledávky, jakož i dílčích pohledávek z téhož právního důvodu, které budou povinnému v budoucnu postupně vznikat, neboť se soudní exekutor dovolal relativní neplatnosti právního jednání a to smlouvy o postoupení pohledávek uzavřené mezi povinným a dovolatelkou, přičemž účinky neplatnosti nastaly účinností právního jednání, tj. dnem uzavření smlouvy o postoupení pohledávek.

Okresní soud v České Lípě usnesením ze dne 18. listopadu 2015, č. j. 16 EXE 4982/2010-47, ve znění usnesení téhož soudu ze dne 31. srpna 2016, č. j. 16 EXE 4982/2010-92, návrh dovolatelky ze dne 3. července 2015 na zastavení exekuce nařízené usnesením Okresního soudu v České Lípě ze dne 25.

září 2010, č. j. 16 EXE 4982/2010-14, co do způsobu jejího provedení příkázáním pohledávky podle exekučních příkazů č. j. 124 EX 6096/10-86 a č. j. 124 EX 6096/10-87 zamítl, a dovolatelce uložil povinnost nahradit oprávněnému do tří dnů od právní moci tohoto ustanovení na nákladech řízení částku 20 280 Kč. V odůvodnění svého rozhodnutí se zabýval především otázkou promlčení nároku na vydání bezdůvodného obohacení vůči dovolatelce, přičemž dospěl k závěru, že k promlčení nemohlo dojít.

Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci usnesením ze dne 28. března 2017, č. j. 30 Co 67/2016-115, usnesení Okresního soudu v České Lípě ze dne 18. listopadu 2015, č. j. 16 EXE 4982/2010-47, ve znění usnesení téhož soudu ze dne 31. srpna 2016, č. j. 16 EXE 4982/2010-92, v prvním výroku v rozsahu, v němž byl zamítnut návrh dovolatelky na zastavení exekuce příkázáním pohledávky podle exekučního příkazu č. j. 124 EX 6096/10-86, změnil tak, že návrh na zastavení exekuce odmítl (výrok I.), usnesení Okresního soudu v České Lípě ze dne 18. listopadu 2015, č. j. 16 EXE 4982/2010-47, ve znění usnesení téhož soudu ze dne 31. srpna 2016, č. j. 16 EXE 4982/2010-92, v prvním výroku v rozsahu, v němž byl zamítnut návrh dovolatelky na zastavení exekuce příkázáním pohledávky podle exekučního příkazu č. j. 124 EX 6096/10-87, potvrdil (výrok II.), usnesení Okresního soudu v České Lípě ze dne 18. listopadu 2015, č. j. 16 EXE 4982/2010-47, ve znění usnesení téhož soudu ze dne 31. srpna 2016, č. j. 16 EXE 4982/2010-92, ve výroku o náhradě nákladů řízení změnil tak, že dovolatelka je povinna nahradit oprávněnému náklady řízení před soudem prvního stupně ve výši 4 730 Kč (výrok III.) a dovolatelce uložil povinnost nahradit oprávněnému náklady řízení před odvolacím soudem ve výši 4 730 Kč (výrok IV.). Ve vztahu k výroku I. uvedl, že jestliže bylo exekučním příkazem č. j. 124 EX 6096/10-86 rozhodnuto o postižení pohledávky povinného za úpadcem, není dovolatelka oprávněna proti tomuto exekučnímu příkazu brojit návrhem na částečné zastavení exekuce, z uvedeného důvodu proto bylo na místě jeho návrh odmítnout. Ve vztahu k výroku II. poté dospěl k závěru, že v důsledku doručení usnesení o nařízení exekuce povinnému bylo povinnému ve smyslu ustanovení § 44a odst. 1 zákona č. [120/2001](#) Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ex. řád“), zakázáno nakládat se svým majetkem. Pokud tento zákaz (generální inhibitorium) nerespektoval, je soudní exekutor oprávněn dovolávat se relativní neplatnosti příslušného právního jednání (zde postupní smlouvy), přičemž tak může učinit právě exekučním příkazem. Za nedůvodnou považuje jak námitku dovolatelky, že soudní exekutor nemůže exekučním příkazem postihnout pohledávku z titulu bezdůvodného obohacení, tak i námitku promlčení práva na vydání bezdůvodného obohacení. Způsobilým důvodem pro zastavení exekuce není ani dovolatelkou tvrzená dobrá víra při nabývání pohledávky.

Usnesení odvolacího soudu napadla dovolatelka v celém rozsahu dovoláním. Namítá, že odvolací soud nesprávně vyřešil následující otázky 1) zda nastanou právní účinky dovolání se neplatnosti právního jednání podle ustanovení § 44a odst. 1 ex. řádu i tehdy, když exekuční příkaz byl dotčeným osobám (v posuzované věci povinnému) doručen fikcí, 2) zda může být majetek, který má být postižen v důsledku dovolání se neplatnosti právního jednání podle § 44a odst. 1 ex. řádu, postižen exekučním příkazem před tím, než je takové dovolání se neplatnosti všem účastníkům právního jednání, k němuž byla vznesena námitka neplatnosti právního jednání, doručeno, popřípadě, zda může výrok o postižení takového majetku předcházet výroku o dovolání se neplatnosti. Podle dovolatelky je dovolání se relativní neplatnosti hmotněprávní institut, v otázce doručování proto nelze uplatnit teorii fikce. Účinky dovolání se relativní neplatnosti mohou nastat jen tehdy, pokud je exekuční příkaz skutečně doručen všem dotčeným osobám. Zmíněné podle dovolatelky ostatně vyplývá i z dikce ustanovení § 44a odst. 1 ex. řádu, kde je uvedeno, že exekuční příkaz musí být doručen „všem“ účastníkům právního jednání. Soudní exekutor exekučním příkazem č. j. 124 EX 6096/10-87 nejprve rozhodl o příkázání jiné peněžité pohledávky a teprve poté se v bodě II. dovolal relativní neplatnosti příslušného právního jednání. S ohledem na uvedené pořadí, kdy postižení jiné pohledávky předchází dovolání se relativní neplatnosti, je toto postižení neúčinné, neboť nelze

postihnout majetek, který je předmětem relativně neplatného právního jednání před tím, než je dovolání se neplatnosti vůbec učiněno. Navrhuje proto, aby Nejvyšší soud usnesení odvolacího soudu změnil tak, že usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci ze dne 28. března 2017, č. j. 30 Co 67/2016-115, se mění tak, že usnesení Okresního soudu v České Lípě ze dne 18. listopadu 2015, č. j. 16 EXE 4982/2010-47, ve znění usnesení téhož soudu ze dne 31. srpna 2016, č. j. 16 EXE 4982/2010-92, se mění tak, že exekuce prováděná soudním exekutorem pod sp. zn. 124 EX 6096/10 se ve vztahu k exekučnímu příkazu č. j. 124 EX 6096/10-86 a exekučnímu příkazu č. j. 124 EX 6096/10-87 zastavuje, eventuálně aby Nejvyšší soud usnesení odvolacího soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) dovolání projednal a rozhodl o něm podle občanského soudního řádu ve znění účinném do 31. prosince 2013 (srov. čl. II bod 2 zákona č. [293/2013](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony), a po zjištění, že dovolání proti pravomocnému usnesení odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř., a že jde o rozhodnutí, proti kterému je dovolání přípustné podle ustanovení § 237 o. s. ř., neboť napadené rozhodnutí závisí mimo jiné na vyřešení otázky procesního práva [zda nastanou právní účinky dovolání se neplatnosti právního jednání podle ustanovení § 44a odst. 1 ex. řádu i tehdy, když exekuční příkaz byl dotčeným osobám (v posuzované věci povinnému) doručen fikcí, a zda může být majetek, který má být postižen v důsledku dovolání se neplatnosti právního jednání podle § 44a odst. 1 ex. řádu, postižen exekučním příkazem před tím, než je takové dovolání se neplatnosti všem účastníkům právního jednání, k němuž byla vznesena námitka neplatnosti právního jednání, doručeno, popřípadě, zda může výrok o postižení takového majetku předcházet výroku o dovolání se neplatnosti.], která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, přezkoumal napadené usnesení ve smyslu ustanovení § 242 o. s. ř. bez nařízení jednání (§ 243 odst. 1 věta první o. s. ř.) a dospěl k závěru, že dovolání není opodstatněné.

Podle ustanovení § 44a odst. 1 ex. řádu ve znění účinném do 31. prosince 2012 po doručení usnesení (od 1. 1. 2013 po doručení vyrozumění) nesmí povinný nakládat se svým majetkem včetně nemovitostí a majetku patřícího do společného jmění manželů, vyjma běžné obchodní a provozní činnosti, uspokojování základních životních potřeb svých a osob, ke kterým má vyživovací povinnost, a udržování a správy majetku. Právní úkon (nyní právní jednání), kterým povinný porušil tuto povinnost, je neplatný. Právní úkon (nyní právní jednání) se však považuje za platný, pokud se neplatnosti právního úkonu (nyní právního jednání) nedovolá exekutor, oprávněný, nebo přihlášený věřitel, aby zajistili uspokojení vymáhané pohledávky. Právní účinky dovolání se neplatnosti nastávají od účinnosti právního úkonu (nyní právního jednání), dojde-li exekuční příkaz nebo jiný projev vůle exekutora, oprávněného, nebo přihlášeného věřitele všem účastníkům právního úkonu (nyní právního jednání), jehož neplatnosti se exekutor, oprávněný nebo přihlášený věřitel dovolává.

Ustanovení § 44a odst. 1 ex. řádu definuje tzv. generální inhibitorium, procesní institut založený na zákazu směřujícím vůči povinnému, kterému je pod sankcí relativní neplatnosti jím učiněných právních jednání zakázáno nakládat s veškerým svým majetkem. Jeho smyslem je ze zákona povinnému znemožnit snižovat hodnotu svého majetku, vyvádět z něj věci a práva v průběhu exekuce, a mařit tím její účel. Pro uplatnění generálního inhibitoria není rozhodná výše pohledávky, pro kterou je exekuce vedena, protože směřuje k zachování nejvyšší míry výtěžnosti majetku povinného, a přimět jej, aby dostal své povinnosti uložené mu exekučním titulem (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5. června 2014, sp. zn. 21 Cdo 3544/2013).

V posuzované věci povinný v postavení věřitele přihlásil své pohledávky za úpadcem, jakožto dlužníkem, do insolvenčního řízení vedeného proti úpadci u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. KSUL 71 INS 7539/2010. Dne 8. února 2013, tzn. až poté, co mu bylo doručeno usnesení o

nařízení předmětné exekuce, však postoupil přihlášené pohledávky na dovolatelku. Tímto svým jednáním postupoval v rozporu se shora citovaným ustanovením § 44a odst. 1 ex. řádu. Soudní exekutor proto ve vztahu k postupní smlouvě uplatnil námitku relativní neplatnosti. Námitku relativní neplatnosti lze uplatnit například tím, že je povinnému a dalším účastníkům právního jednání doručen exekuční příkaz, který postihuje majetek, jenž byl předmětem tohoto jednání. Jinými slovy, námitku relativní neplatnosti soudní exekutor může uplatnit v exekučním příkazu a to v tomtéž, v němž postihuje majetek vyvedený z exekučního řízení jednáním povinného, který je stížen námitkou relativní neplatnosti, přičemž dovolatelkou rozporované pořadí výroků je zde irelevantní. Z pohledu účinků námitky relativní neplatnosti je nerozhodné, zda soudní exekutor v exekučním příkaze nejprve ve výroku I. postihne vyvedený majetek a teprve poté ve výroku II. uplatní námitku relativní neplatnosti či nejprve ve výroku I. uplatní námitku relativní neplatnosti a až poté ve výroku II. postihne z exekuce vyvedený majetek, neboť tak fakticky stále činí v jednom právním jednání.

Námitku relativní neplatnosti musí soudní exekutor vznést vůči povinnému i všem dalším účastníkům daného právního jednání. Pro to, aby nastoupily účinky relativní neplatnosti, je nezbytné, aby exekuční příkaz byl doručen všem dotčeným osobám. Podle ustanovení § 49 odst. 7 ex. řádu soudní exekutor doručí exekuční příkaz exekutor oprávněnému, povinnému a dalším osobám, kterým se podle zvoleného způsobu exekuce doručuje usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí podle občanského soudního řádu. Podle ustanovení § 49 odst. 8 ex. řádu do vlastních rukou se osobám uvedeným v odstavci 7 doručuje v případech, v nichž podle zvoleného způsobu exekuce občanský soudní řád stanoví, že se doručuje do vlastních rukou usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí. Ve vztahu k doručování exekučního příkazu není náhradní doručení (ani v případě, že je exekuční příkaz doručován do vlastních rukou) vyloučeno a to ani tehdy, je-li tímto způsobem prostřednictvím procesního právního jednání doručován hmotněprávní projev vůle. Skutečnost, že exekuční příkaz obsahuje i hmotněprávní institut na způsobu doručování exekučního příkazu ničeho nemění. Ostatně jak dovodila judikatura ohledně doručování hmotněprávního jednání, byť vztahující se k zákonu č. [40/1964](#) Sb., občanský zákoník, ve znění účinném do 31. prosince 2013 (dále jen „obč. zák.“), avšak závěry zde uvedené je možné aplikovat i v kontextu zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. z.“), (k tomu srovnej například rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 16. března 2005, sp. zn. 26 Cdo 864/2004, a ze dne 29. června 2004, sp. zn. 28 Cdo 72/2004), účinnost adresných jednostranných hmotněprávních úkonů (nyní právních jednání) v režimu občanského zákoníku předpokládá, že projev vůle dojde, resp. je doručen adresátovi, tj. že se dostane do sféry jeho dispozice (§ 45 odst. 1 obč. zák., nyní § 570 odst. 1 o. z.). Slovní spojení „dostane do sféry jeho dispozice“ nelze vykládat ve smyslu procesněprávních předpisů. Je jím třeba rozumět konkrétní možnost nepřítomné osoby seznámit se s jí adresovaným právním úkonem (nyní právním jednáním). Takovou možností judikatura chápe nejen samotné převzetí písemného hmotněprávního úkonu adresátem, ale i ty případy, kdy doručením zásilky, obsahující projev vůle, do bytu adresáta či do jeho poštovní schránky, popřípadě i vhozením oznámení do poštovní schránky o uložení takové zásilky, nabyl adresát hmotněprávního úkonu objektivní příležitost seznámit se s obsahem zásilky. Přítom není nezbytné, aby se adresát skutečně seznámil s obsahem hmotněprávního úkonu, dostačuje, že měl objektivně příležitost tak učinit. Tato objektivní příležitost zůstává zachována i v případě náhradního doručování podle občanského soudního řádu (viz § 49 odst. 7 ex. řádu ve spojení s § 52 odst. 1 ex. řádu). Podmínka stanovená v ustanovení § 44a odst. 1 ex. řádu, aby exekuční příkaz (či jiné právní jednání), jímž soudní exekutor uplatňuje námitku relativní neplatnosti, došel všem dotčeným osobám, tak byla splněna i přesto, že tento exekuční příkaz byl povinnému doručen fikcí.

S ohledem na výše uvedené je proto usnesení odvolacího soudu z pohledu uplatněného dovolacího důvodu správné. Nejvyšší soud proto dovolání dovolatelky podle ustanovení § 243d písm. a) o. s. ř. zamítl.

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní doba](#)
- [Katastr nemovitostí](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Práva dětí](#)
- [Určitost sankcionované povinnosti](#)
- [Zemědělská půda \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Samospráva \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Význam řízení](#)